

mta eski genel müdürü, mustafa sitki sancar'ın 'yaşamım' isimli anı kitabı üzerine

Anı kitaplarını okumayı ilginç buluyorum. Sayın Sadrettin Alpan ve Sayın Ali Uygun'un anı kitaplarından sonra Sayın Sancar'ın 40 senelik bir dönemi kapsayan bu kitabını da çok ilgi çekici buldum. Meslektaşlarımız arasında anı kitaplarının ve/veya anı notlarının yayınlanmasının yaygınlaşmasını diliyorum.

Başlık biraz eksik oldu çünkü Rahmetli Sancar İ.Ü.Fen Fakültesi Jeoloji Bölümünü bitirdikten sonra sırasıyla Batman TPAO da Jeolog, daha sonra sırasıyla Batman TPAO işletme Müdürü, MTA Genel Müdürü, Enerji ve Tabii kaynaklar Bakanlığında Müşavir, Müsteşar Yardımcısı, TPAÖ Genel Müdürü olarak görev yapmış ve sonra tekrar bakanlığa müşavir olarak atanmış bilahare de emekli olmuştur.

Ben kendim MTA emeklisi olduğum için yazının başlığında Sayın Sancar'ın MTA Genel Müdürlüğünü öne çıkarmayı yeğledim!

Sayın Sancar İstanbul Üniversitesinde Jeoloji tahsilini tamamladıktan bir süre sonra Amerika'da Petrol jeolojisi üzerine master yapmıştır ve fakat eğitimini aldığı konuda saha uygulaması yapmaya pek fırsat bulamadan kendi ifadesiyle tercihleri dışında yönetici olarak hizmet verme durumunda kalmıştır. Bu durum emekliliğine kadar dalgalanmalarla devam etmiştir.

Rahmetli Sancar'ın sıkıntılı bir gençlik ve üniversite öğrenim dönemi vardır. Büyük Abisi Ahmet Hamdi Sancar Demokrat Parti Denizli milletvekilidir ve 1960 yılında 28 Nisan öğrenci olaylarının başlamasına ve 27 Mayıs'ta da askeri Müdahaleye varan gelişmeye sebep olan Meclis Tahkikat Komisyonunun Başkanıdır.

Abi Sancar, Yassıada Mahkemesinde yargılanmış idama mahkûm edilmiş, cezası Müebbet hapse çevrilmiş 3 yıl hapis kaldıktan sonra af yasasıyla tahliye olmuştur. Sancar'ın öğrencilik yılları bu gelişmelerin gölgesi altında geçmiştir.

Sayın Sancar çok sıkıntılı bir dönemde MTA Genel Müdürlüğünü üstlenmiştir. Kitapta güvenlik önlemleri altında MTA'ya gelişini, göreve başlayışını, yönetim hiyerarşisi oluşturma çabalarını etraflıca anlatmaktadır.

MTA'da her ne kadar çok sıkıntılı bir başlangıç yapmış olmasına karşın çalışma yaşamının daha sonraki evrelerinde karşı karşıya kaldığı durumlardan sonra kitapta MTA ile ilgili şu değerlendirmeyi yapmaktadır: *'....Eminim ki bu MTA'lı sanatkarlar. Mütevazılığı bir kenara itip şöhret ve maddi menfaat peşinde koşarlardı çok popüler olurlardı. Bir başka deyişle, aileleri esas işlevleri tabiat ana'nın gizemlerini çözmek olan MTA'lılara, tevazuu, insan sevgisini büyüklere ve devlete bağlılık ve saygıyı, iliklerine kadar işlercesine çok iyi öğretmiş diyorum. Petrolde çalışan arkadaşlarım bana darılmasınlar ama MTA'da gözlediğim insanlar arasında var olması gereken karşılıklı sevgi ve saygı ile menfaat gözetmeksizin devlete hizmet anlayışının yoğunluğunu TPAO'da sadece az sayıdaki mesai arkadaşlarımda bulabildim.'*

Kitabı büyük bir ilgiyle okudum. Tanığı olduğunuz bazı olayların başkalarının bakış açısıyla anlatılması sizin tarafınızdan bilinmeyen bazı ayrıntıların sergilenmesi kişiye bazı yeni değerlendirmeler yapma fırsatını vermektedir. Kitap akıcı bir üslupla yazılmış olup kolayca okunabilmektedir. Ben kitabı okuduktan sonra Sayın Sancar'ı yaşarken daha iyi tanımak isterdim diye içimden geçirdim. Kitap üst düzey bir bürokratin dalgalı meslek hayatını, ibret verici gelişmeleri sergilemektedir. Okuduğumda meslek hayatım boyunca iyi ki ben hep mesleğimle ilgili çalışmalar yapmışım, daha üst görevlerde bulunmamışım diye düşünmekten kendimi alamadım!

Ben rahmetli Sancar'ın MTA'da görev yaptığı dönemde Maden Etüt Dairesinde Baş Jeolog kadrosuyla görev yaptım. Kendisiyle hep iş ilişkisi içinde temasım oldu. 1986 yılında Suriye'ye, 1987 yılında MTA da düzenlenen Batı Avrupa Ülkeleri Jeoloji Araştırma Kurumları Genel Müdürleri Konferansı'na ve konferans sonrası geziye bende katılmıştım. 1993 de İstanbul Üniversitesinde Jeoloji Eğitiminin 60. yılı etkinliklerine İstanbul'a birlikte gitmiştik. Müsteşar yardımcısı olarak görev yaparken 1992 yılında Maden Kanunu çalışmaları ile ilgili olarak Rahmetli Aydın Bircan'ın Başkanlığında oluşturulan komisyona Sayın Sancar benim de katılmamı istemişti. Ben o komisyonda 6 ay süreyle görev yaptım. Sabahları servisle MTA'ya oradan da MTA arabasıyla Bakanlığa giderdim. Jeoloji hizmetlerinin maden kanununda yerini alması için o komisyonda çok çaba harcadım. Bu nedenle de komisyon başkanı Rahmetli Bircan ile çok tartışmalı oturumlar yaşadık. Şimdi Sancar'ın anı kitabından öğreniyorum ki o çalışmalar ilgili yerlere ulaştırılmış ama dikkate alınmamış!

Sayın Sancar Müsteşar yardımcılığı döneminde de bazı teknik konularda benden yazılı görüş vermemi isterdi.

Benim kişisel değerlendirmeme göre Sayın Sancar MTA'daki görevi sırasında teknik işlere müdahale etmekten hep uzak durmuş çalışmaların planlamasını ve uygulamasını konunun uzmanlarına bırakmıştır.

TPAO Genel Müdürlüğü ve TPAO'nun yurt dışı faaliyetleri Sancar için çok sıkıntılı geçmiş. Kendisinden önceki dönemde Kazakistan'da yeterli arama ve

değerlendirme çalışması yapılmadan 14 milyar varil petrol rezervi var olduğu kabul edilerek bir anlaşma yapılmıştır. Daha sonraki dönemde yapılan ilave çalışmalarla bu rakamın çok abartılı olduğu ve rezervin ancak 270 bin varil düzeyinde olduğu ortaya konmuştur. Yapılmış olan anlaşmalarda Türkiye aleyhine kullanılacak bazı eksiklikler Sancar'ın döneminde yoğun çabalar sonucunda düzeltilebilmiştir.

TPAO'nun Yurtdışı ve özellikle de Kazakistan'daki faaliyetleri nedeniyle Türkiye'yi zarara uğrattığı gerekçesiyle TPAO yönetiminde Sancar ve bazı çalışma arkadaşları aleyhine birbiri peşi sıra davalar açılmıştır. Sancar kendisinden önceki dönemde yapılmış olan hataların faturasının kendisine çıkarılmaya çalışıldığını anlatmakta kendi yönetiminin çabalarıyla Kazakistan projesinin yinede Kârlı bir ortaklığa dönüştüğü hususu göz ardı edilmeye çalışılmıştır demektedir.

Kitapta Sancar politik müdahalelerin işleri nasıl çıkmaza soktuğunu, son dönemde bakanlar ve bakanlık yetkilileriyle görüş ayrılıklarının ileri safhaya ulaştığını anlatmaktadır.

MTA ve TPAO genel Müdürlüğü Görevlerinden alınması sırasında uygulanan yöntemlerin oluşmuş devlet yönetimi teamüllerine uymadığı belirtilmekte ve traji-komik olaylar zinciri anlatılmaktadır.

Sayın Sancar Ümitköy'de oturmaktaydı. Bende Ümitköy'de oturmaktayım. Seneler sonra Kendisiyle bir alış-veriş merkezinde karşılaştığımda ayaküzeri kısa bir hal hatır sorma faslından sonra Emekli oldu-

Benim kişisel değerlendirmeme göre Sayın Sancar MTA'daki görevi sırasında teknik işlere müdahale etmekten hep uzak durmuş çalışmaların planlamasını ve uygulamasını konunun uzmanlarına bırakmıştır.

ğunu ve aleyhine açılmış olan davalarla ilgili olarak mahkemelerle uğraştığını, alınına kara leke çalınmaya çalışıldığını, alınının açık vicdanının rahat olduğunu söylemişti. Anı kitabından açılmış olan davaların hepsinden berat ettiğini öğreniyorum.

Rahmetli Sancar gençlik anılarını anlatırken 1957 (?) yılında oynanan ve Macar Milli takımını 3-1 yendiğimiz milli maçı Mithatpaşa statında seyrettiğini yazmakta Milli takımımızın kadro sıralamasını vermektedir. O tarihlerde Macarlar çok güçlüdürler ve dünya futbolunda fırtına gibi esmektedirler. Macar takımında Kalede Farago, bekler Buzansky, Lantoş ilerde Puşkaş, Czibor, Hideguti v.b. Kafa toplarında büyük bir yıldız olduğu söylenen Kochis gelmemiştir.

O tarihlerde ben Lise 1. sınıf öğrencisiydim ve milli maçı büyük bir heyecanla radyodan dinlemiştim. Galibiyet bütün ülkeyi büyük bir sevince boğmuştu Milli takımımızı şiir ezberler gibi ezberlemiştik.

Sınıfta İngilizce yazılı imtihanında sorulardan bir tanesi 'write down a football team' ('bir futbol takımını yazınız') idi. Ben hiç tereddüt etmeden hemen Turgay, Ali, Ahmet-Mustafa, Naci, Nusret- İsfendiyar, Coşkun, Metin, Kadri, Lefter olarak Macarlara karşı oynayan milli takımımızın kadrosunu yazmışım. Dışarıya çıkıp arkadaşlarla verdiğimiz cevapları karşılaştırdığımızda benim soruyu yanlış algıladığımı anladım ve üzüldüm. Öğretmen o tarihlerde 'WM' sistemiyle oynanan futbolda İngilizce olarak Goal keeper- right back, left back- outside right back, centre halfback gibi sıralama istemiştir. Bereket benim yanlış anlamam nedeniyle öğretmen benden fazla puan kırmamıştı. Ne var ki benim şiir gibi ezberlediğim milli takım kadrosuyla rahmetli Sancar'ın kitabında verdiği kadro arasında bazı farklılıklar var. Rahmetli yaşıyor olsaydı da bu farklılığımızı bir mutabakatla sonuçlandırıyorduk diye düşünüyorum!

Kitabı büyük bir ilgiyle okudum. Tanığı olduğunuz bazı olayların başkalarının bakış açısıyla anlatılması sizin tarafınızdan bilinmeyen bazı ayrıntıların sergilenmesi kişiye bazı yeni değerlendirmeler yapma fırsatını vermektedir. Kitap akıcı bir üslupla yazılmış olup kolayca okunabilmektedir. Ben kitabı okuduktan sonra Sayın Sancar'ı yaşarken daha iyi tanımak isterdim diye içimden geçirdim.

Kitap üst düzey bir bürokratin dalgalı meslek hayatını, ibret verici gelişmeleri sergilemektedir. Okuduğumda meslek hayatım boyunca iyi ki ben hep mesleğimle ilgili çalışmalar yapmışım, daha üst görevlerde bulunmamışım diye düşünmekten kendimi alamadım!

Anı kitaplarını okumayı ilginç buluyorum. Sayın Sadrettin Alpan ve Sayın Ali Uygun'un anı kitaplarından sonra Sayın Sancar'ın 40 senelik bir dönemi kapsayan bu kitabını da çok ilgi çekici buldum. Meslektaşlarımız arasında anı kitaplarının ve/veya anı notlarının yayınlanmasının yaygınlaşmasını diliyorum.

Rahmetli Sancar'la son olarak arkadaşımız Ural Tümer'in cenazesinde Kocatepe camiinde karşılaştığımız Ne gariptir'ki bundan kısa bir süre sonra da Sancar'ın cenazesi için Kocatepe'ye gitme durumunda kaldım.

Bu vesileyle Sayın Sancar'ı ve bu yazıda adları geçen Sayın Ural Tümer ve Sayın Aydın Bircan'ı saygı ve rahmetle anıyorum.

Sayın Sancar kitabı, zamanında tuttuğu günlüğünü kullanarak yazmış, vefatından sonra kitap damadı İsmet Bayhan tarafından yayına hazırlanmıştır. Kitap aile tarafından 2011 yılında bastırılmıştır, piyasada satılmamaktadır. Talep edenlere JMO belki temin edebilir.